

Innlegg:

Stadig kritikk fra FN om norske fengsler

Gjennom flere tiår har flere av FNs organer rettet kritikk mot soningsforholdene i norske fengsler. Det er særlig den utstrakte bruken av isolasjon som kritiseres. Forrige uke ble det gitt kritikk nok en gang, nå gjennom høringen av Norge i FNs menneskerettighetsråd. Utenriksminister Børge Brende var til stede i Genève for å svare på spørsmål om den generelle menneskerettighetssituasjonen i Norge.

Isolasjon under straffegjennomføring er situasjoner der fanger tilbringer 22-24 timer i døgnet alene på cellen uten kontakt med andre fanger, og med 1-2 timer lufting eller sporadisk fellesskap. Beslutninger om at en fange skal isoleres kan være begrunnet i alt fra sikkerhetshensyn til ressurs hensyn. Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) angir frihet fra umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff som en av de mest grunnleggende og ufravikelige menneskerettighetene. I Norge brukes isolasjon i et stort omfang, og bruken er underlagt dårlig juridisk kontroll. Det er påvist at isolasjon i få dager kan føre til kronisk nedsatt hjerneaktivitet. En av de mest utbredte skadevirkningene etter isolasjon er et syndrom som betegnes «fengselspsykose». Symptomene kan være angst, depresjon, sinne, tanke- og sanseforstyrrelser, paranoia, psykose og selvskading. I tillegg viser studier at isolasjon ofte fører til tilbaketrekning og manglende evne til å ha meningsfulle sosiale relasjoner. Disse problemene kan vedvare livet ut. Når følgene av isolasjon er såpass alvorlige, kan en unødvendig bruk stride med fangenes grunnleggende menneskerettigheter. Det er derfor temaet får så stor oppmerksomhet i FNs organer. Det er uholdbart at bruken er såpass utbredt og dårlig kontrollert som den er i Norge i dag.

Under høringen uttrykte Irland bekymring for mangelen på detaljert statistikkføring over bruken av isolasjon, og Nederland stilte spørsmål ved den utstrakte bruken av isolasjon under straffegjennomføring. Brende svarer på kritikken at det er satt ned en arbeidsgruppe som skal se på bruken av isolasjon og mulige tiltak for å begrense denne. Det er typisk av den norske stat å forsvare seg med at det er satt ned arbeidsgrupper, kommisjoner, at det foregår utredninger, finnes handlingsplaner, stortingsmeldinger og strategier. Det eneste som synes å mangle er handling.

Skrevet av:

Hege Aakre

For Juss-Buss

22 84 29 07 / 414 70 579

hegeaakre@gmail.com